

Ο Ελαιώνας της Αθήνας

Το τοπίο στη λογοτεχνία

Φρανσουά Ρενέ ντε Σατωμπριάν, *Οδοιπορικό - Η Ελλάδα του 1806: Από το Παρίσι στην Ιερουσαλήμ*, (πρόλογος–μετάφραση: Ανδρέα Καραντώνη), Εκδόσεις Δωδώνη, Αθήνα 1979.

«...Τέλος πάντων, η μεγάλη μέρα που μας είδε να μπαίνουμε στην Αθήνα, ξημέρωσε. Στις 23 Αυγούστου (1806), στις τρεις το πρωί, είμαστε όλοι επάνω στ' άλογά μας. Κι αρχίσαμε να παρελαύνουμε, σιωπηλοί, από την Ιερά Οδό. Πρέπει να βεβαιώσω πως κι ο πιο ευλαβικός από τους μυημένους στα Ελευσίνια Μυστήρια, δε θα ένοιωσε ποτέ τη δική μου συγκίνηση. Όλοι είχαμε φορέσει τα γιορτινά μας, ο γιαννίσαρος είχε “γυρίσει” τα μέσα–έξω του τουρμπανιού του, και –γεγονός εξαιρετικό– είχε τρίψει και ξυστρίσει τ' άλογα. Περάσαμε την κοίτη ενός χειμάρρου, του Σαρανταπόταμου –ίσως νάταν ο Ελευσίνιος Κηφισσός– είδαμε κάποια λείψανα χριστιανικών ναών, χτισμένων ίσως πάνω στον τάφο εκείνου του Ζάρηκα, που ο Απόλλων του είχε διδάξει τη μουσική. Κάποια άλλα ερείπια μας δείχναν σε ποιο σημείο υψωνόνταν τα μνήματα του Εύμολπου και του Ιπποθόντα.

[...]

Μπήκαμε στον ελαιώνα... Σε λίγο είδαμε την κοίτη του Κηφισσού, ανάμεσα σε κορμούς λιόδεντρων, που τον ζώνανε γέρικες πιές. Ξεπέζεψα για να χαιρετήσω τον ποταμό και για να πω από το νερό του, αλλά μόλις βρήκα το νερό, που μου χρειαζόνταν σε μια λακουβίτσα, σιμά στην όχθη· όλο τ' άλλο νερό το είχαν “στρέψει” για να ποτίζουν τον Ελαιώνα. Πάντα μου άρεσε πολύ να πίνω από το νερό των φημισμένων ποταμών, που μου έλαχε να τους περάσω. Έχω πιεί, λοιπόν από τα νερά του Μισισιπή, του Τάμεση, του Ρήνου, του Πάδου, του Τίβερη, του Ευρώτα, του Κηφισού, του Έρμου.

Βγαίνοντας από τον Ελαιώνα, κι εκεί που θάταν ο εξωτερικός Κεραμεικός, βρήκαμε ένα περιτειχισμένο περιβόλι. Και χρειαστήκαμε ακόμα δρόμο μισής ώρας, για να φτάσουμε στην Αθήνα, διαβαίνοντας μέσα από τ' άχυρα των θερισμένων σιταριών. Ένα νεόχτιστο τείχος, που μόλις το είχαν επισκευάσει, και, που έμοιαζε με περιτοίχισμα κήπου, έζωνε την πόλη. Δρασκελίσαμε την πύλη και περάσαμε σε αγροτικά δρομάκια, δροσερά και καθάρια. Κάθε σπίτι, έχει το περιβολάκι του: πορτοκαλιές και συκιές. Ο λαός μου φάνηκε εύθυμος και περιέργος. Δεν είχε καθόλου το σκυθρωπό ύφος, που είχαν οι Μωραίτες.»